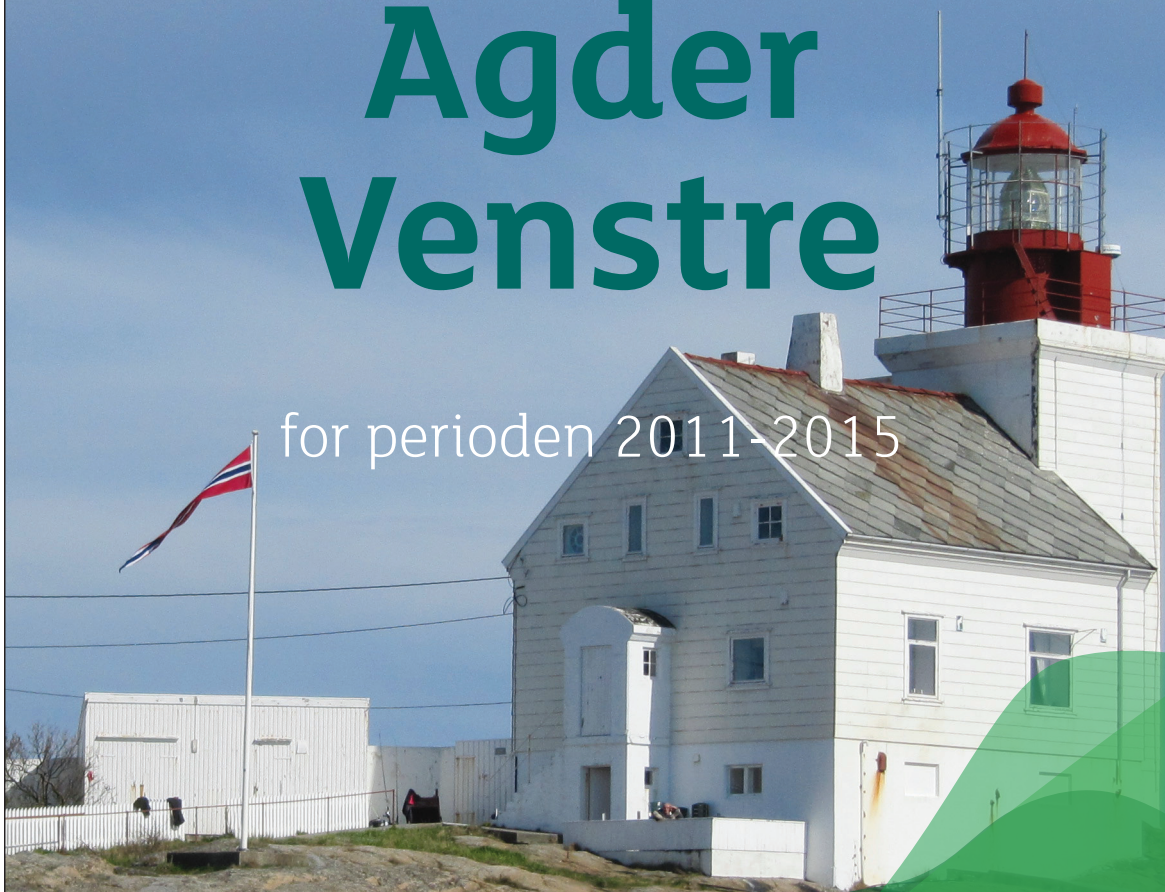

Program for **Agder Venstre**

for perioden 2011-2015

www.austagder.venstre.no
www.vestagder.venstre.no

venstre

Program for Agder Venstre 2011-2015

Venstre er det sosialliberale partiet i norsk politikk. Vår politikk tar utgangspunkt i det enkelte mennesket, og den skal være et utålmodig arbeid for rettferdige løsninger som gir alle mennesker frihet.

Alle skal ha mulighet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet. Derfor er vi også sterkt opptatt av å ta vare på hverandre.

I Agder går Venstre til valg på et ambisiøst program som handler om både fornying og bevaring. Regionen trenger begge deler. Vi skal huske på at mye som i dag er verdt å ta vare på i Agder, en gang er skapt av mennesker med tro på framtiden. Det viktigste vi kan gjøre for å vise respekt for denne arven, er å ta i bruk de mulighetene som åpner seg i årene framover.

Vi kaller det å ta vare på framtiden.

Ett Agder for demokrati og utvikling

Tillit til demokratiet og til politikerne baserer seg på åpenhet og mulighet til deltakelse og påvirkning. Politiske beslutninger skal fattes så nær som mulig dem det angår.

Demokrati og frihet kan aldri tas som en selvfølge, men må utvikles og kjempes for på nytt og på nytt. Dette er både folkets og politikernes ansvar, og et ansvar Venstre tar på alvor.

I dag består landsdelen av to små fylker, som styres av to folkevalgte organer. Samtidig eksisterer det beslutningsorganer som ikke er valgt av innbyggerne ved valg og en rekke uformelle arenaer. Det betyr at det er fåtall personer som har stor innflytelse på det som skjer, personer som ikke er folkevalgt til disse samarbeidsorganene.

Vi trenger innbyggere som både gis og tar muligheten til å påvirke de politiske prosessene, både gjennom valg og som deltakere i samsfunnsdebatten. Det krever større åpenhet rundt politiske prosesser, møter og sakspapirer. Språket i offentlige saksdokumenter må være klart og forståelig. Venstre vil skape et demokrati der viktige politiske prosesser og avgjørelser skjer i folkevalgte organer, ikke på uformelle arenaer. En sammenslåing av de to Agderfylkene

er første steg. Hver for seg har de to fylkene liten tyngde inn mot sentrale myndigheter, og landsdelens interesser står i liten grad på dagsorden i Regjering og på Stortinget.

Vi må også våge å ta debatten om kommunestrukturen på Agder. De tretti kommunene vil i framtiden møte store utfordringer i å tilby innbyggerne de velferdstjenestene de har krav på. Den kommunestrukturen, med det ujevne bosetningsmønsteret vi har i dag, er ikke egnet til å møte disse utfordringene. Når kommunene er for små, vil det ikke være kompetanse og kapasitet nok på alle områder som er viktige for innbyggerne. Antall kommuner på Agder bør halveres til omtrent 15.

Venstre mener dette må gjøres for demokratiet på Agder:

- Aust- og Vest-Agder må slås sammen til ett felles Agder-fylke for å styrke demokratiet, effektivisere og skape større tyngde.
- Flere offentlige oppgaver må flyttes fra staten og til kommunene og fylkeskommunene for å styrke nær demokratiet.
- Antall kommuner i Norge må reduseres. Det gjelder også på Agder. Skjer det ikke frivillig, er det Stortingets ansvar å gjennomføre en kommunereform for å sikre velferd for alle.
- Stemmerettsalderen skal være 16 år for å gi ungdom større innflytelse.
- Kommuner og fylkeskommuner bør opprette lobbyregister som viser hvilke aktører som søker å påvirke politiske prosesser.
- Ved alle valg skal det være mulig å påvirke personsammensetningen slik at velgerne gis mer innflytelse.
- Større fokus på demokratiopplæring i skole og barnehage for å styrke forståelsen for og betydningen av demokratiske prosesser.
- Årlig offentliggjøring av de folkevalgtes ulike roller på Agder for å sikre åpenhet rundt maktposisjoner.
- Innføre et utdanningstilbud for politiske ledere i samarbeid med Universitetet i Agder for å heve kunnskapen og kompetansen hos våre fremste folkevalgte.
- Styrke bibliotekene for å sikre hele befolkningen lik tilgang på informasjon for å gjøre deltagelse i demokratiet med tilgjengelig for alle, uavhengig av egne ressurser.
- Styrke forståelsen av eiendomsretten i den offentlige forvaltningen. Innføre rett til å gjenoppbygge bolig og fritidsbolig etter brann, uavhengig av planstatus.

Sammen skal vi løfte levekårene på Agder

Alle mennesker skal ha frihet og et verdig liv. Velferdsstaten skal bidra til dette, som borgernes felles system for rettferdighet og trygghet.

De grunnleggende forutsetningene for et godt liv skal være der for alle, uavhengig av de ulikheter vi fødes inn i og de tilfeldigheter som livet selv rammer oss med mens vi lever. Til grunn for alt ligger det personlige ansvaret hver enkelt har for seg selv og sine medmennesker. Det kan ingen velferdsstat erstatte.

De fleste lever et godt liv på Sørlandet i dag. Likevel vet vi at landsdelen har store levekårsutfordringer. Mer omfattende medikamentbruk, flere med både rusproblemer og psykisk sykdom, svært mange unge uføre og lavere yrkesaktivitet blant kvinner sammenlignet med resten av landet, er noen eksempler. Vi vet også at en større del av den mannlige befolkningen er negative til likestilling enn ellers i landet og landsdelen er ennå preget av til dels svært konservative holdninger. I tillegg opplever en del av befolkningen med innvandrerbakgrunn at det er vanskelig å bli inkludert i det gode liv på Sørlandet.

Ny forskning fra Universitetet i Agder viser at når unge voksne blir uføretrygdet finnes forklaringen altfor ofte i barndommen i form av om-

sorgssvikt eller vanskelige oppvekstvilkår. Det er mulig at problemene forsterkes på Sørlandet av konservative holdninger som fører til at for mange lar være å varsle og engasjere seg når de aner at barn ikke har det bra. Venstre vil derfor ha barns oppvekstvilkår som sin viktigste sak de neste fire årene, og satse spesielt på skole, barnehage, barnevern, helsetjenesten og andre deler av det offentlige som møter barn og ungdom. Vår visjon er at Agder etter mange år med målrettet innsats skal bli landets beste region å vokse opp i – for alle.

Venstre mener dette må gjøres for å styrke levekårene på Agder:

- Utvikle en levekårsmåling som kartlegger og følger levekårsutviklingen i alle Agder-kommunene, og ha en årlig konferanse der topplederne i kommunene møtes for å drøfte status og nye tiltak.
- For å avbyråkratisere barnevernet og styrke omsorgen, må det statlige Bufetat legges ned, og ansvaret det har i dag overføres til kommuner og fylkeskommuner.
- Styrke utvikling av og informasjon om, lavterskeltilbudet i det kommunale barnevernet, slik at flere tiltak baseres på samarbeid og omsorg – ikke tvang.
- Styrke helsestasjonenes tilbud før og etter fødsel. Alle kommunale helsestasjoner skal ha 4-årskontroll.
- Styrke det barne- og ungdomspsykiatriske tilbudet ved de tre sykehusene på Agder og spesielt sørge for bedre løsninger for overgangen fra ungdoms- til voksenpsykiatri.
- Alle videregående skoler må ha helsesøster i fulltid.
- Øke innsatsen for å redusere frafallet i vide-

regående skole, blant annet ved å sørge for gode grunnleggende ferdigheter, mer praktisk undervisning, øke mulighetene til arbeidspraksis som en del av videregående utdanning, øke antall lærlingplasser og styrke rådgivnings- og oppfølgingstjenesten.

- En god skole er avhengig av dyktige lærere og god skoleledelse. Derfor må det gis mer midler til etter- og videreutdanning.
- Styrke rusomsorgen, der nøkkelord er å skape selvtillit og verdighet. Ventetiden på behandling må ned, og ettervernet må styrkes.
- Legge vekt på folks ansvar for egen helse, gjennom økt satsing på folkehelseiltak som fysisk aktivitet og informasjon om sunt kosthold.
- Forbedre ordninger som stimulerer arbeidsgivere til å rekruttere fra grupper som i dag har problemer med å få jobb.
- Styrke integreringen av innvandrere, med særskilt fokus på deltakelse i arbeidslivet.
- Være åpen for mer bruk av offentlig-privat samarbeid (OPS) ved utbygging, finansiering og re-finansiering av institusjoner innen helsetjenesten og pleie- og omsorgstjenestene

Slipp skaperkraften løs

Venstre er uavhengig av særinteresser og ikke bundet til bestemte næringer. Derfor har vi en helhetlig politikk for verdiskaping, med det mål for øye å frigjøre skaperkraft i regionen og sikre grunnlaget for framtidig velferd og personlig utvikling for alle.

Men fordi verden ikke har annet valg enn å bli grønnere, vil vi kun bruke tiltak som en svekket jord kan tåle. Utviklingen må være bærekraftig. Fordi vi tenker helhetlig, vet vi at det for Agder er like viktig å forbedre seg på toleranse som på teknologi: Det skapes mer der det er høyt under taket, der det å prøve nye ting blir sett på som viktig.

Det er mye å være stolt av i næringslivet på Agder. Prosessindustrien omstiller seg og gir viktige bidrag til utviklingen av en industri for fornybar energi. Regionens eget energiselskap er et av de ledende i Norge. Kompetansen i industrien som i dag leverer teknologi til olje- og gassvirksomhet er blitt svært høy. Samlet utgjør dette et godt grunnlag for global konkurransekraft når produkter og markeder framover vil måtte bli grønnere. Samspillet mellom næringslivet og Universitetet i Agder gir store

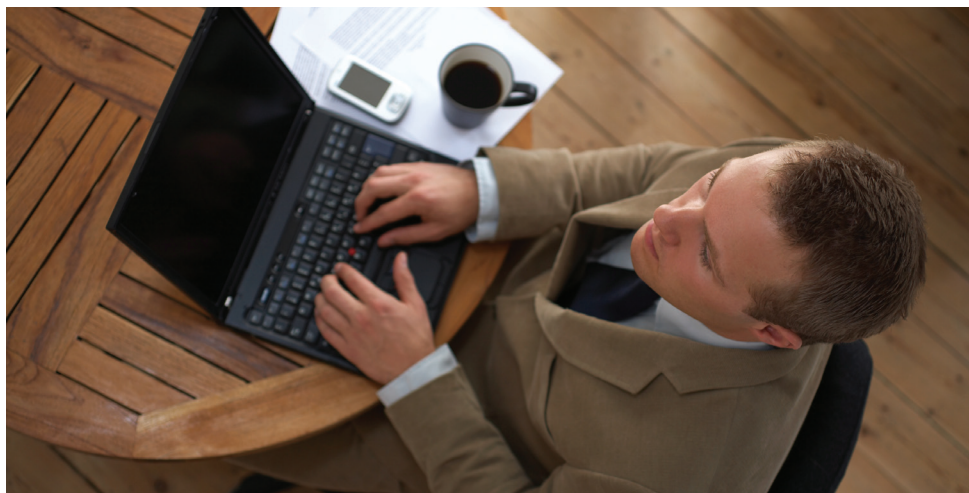

muligheter for verdiskaping på nye områder. Innen reiseliv og andre kulturnæringer har Agder noen av landets fremste merkevarer. Agder skal være en ledende region for kulturbasert næringsutvikling, med kompetanseheving, styrking og synliggjøring av de kulturbaserte næringene.

Venstre bryr seg like mye om små bedrifter som store, og vi har et spesielt engasjement for alle som tør ta sjansen på å starte egen bedrift, uansett bransje. Derfor får også den lille butikken eller håndverkerfirmaet vår oppmerksomhet. Det offentlige skal være en aktiv og upartisk tilrettelegger, slik at konkurransen mellom bedriftene blir åpen og rettferdig.

Venstre mener dette må gjøres for verdiskapingen på Agder:

- Forsterke samarbeidet med universitetet, høyskolene og forskningsinstitusjonene om nyskaping og bedriftsetableringer med utgangspunkt i forskningsresultater.
- Arbeide for at den statlige finansieringen av Universitetet i Agder styrkes, blant annet for å øke forskningsandelen
- Støtte prosjekter som tar sikte på å heve den internasjonale konkurransekraften i næringslivet ved at bedrifter i samme bransje deler kunnskap og samarbeider om felles utfordringer, slik som Eyde (teknologi prosessnæringen), Node (olje- og gassnæringen) og Usus (kultur- og opplevelsesnæringen).
- Styrke langsiktig areal- og transportplanlegging, slik at næringslivet får rammevilkår som er gode og forutsigbare.
- Fjerne krav som diskriminerer selvstendige næringsdrivende fra å få støtte fra offentlige ordninger.
- Styrke den offentlige veiledningstjenesten og forenkle regelverket for nyetableringer og småbedrifter.
- Endre det fylkeskommunale regelverket for handelsetableringer, slik at etablering av handelsvirksomhet i og nær sentrum av byer og tettsteder får bedre vilkår enn kjøpesentrene langs E18 og E39.
- Bidra til grønn omstilling i næringslivet ved å stille krav om at bedrifter som vil levere varer og tjenester til det offentlige, må være godkjent som Miljøfyrtårn eller ha annen miljøsertifisering fra og med 1. januar 2014.
- Fra samme tidspunkt skal offentlige investeringer og støtte kun gis til virksomheter som er klimanøytrale.
- Gå gjennom sammensetningen av offentlige styrever, råd og utvalg som har med næringsutvikling å gjøre, for å sikre bred representasjon og legge til rette for nytenkning og maktspredning.
- Større havner bør utbygges, da mer gods bør fraktes til sjøs.

Klimakampen skal vinnes

Et grunnleggende liberalt prinsipp er å leve slik at det ikke går ut over framtidige generasjoners mulighet for gode livsvilkår. Vi har alle et ansvar for hverandre og for fremtiden.

Respekt for naturens egenverdi og bærekraft er en viktig del av ansvaret. Vi har et moralsk ansvar for de som kommer etter oss.

Samfunnet er ikke bærekraftig, vi overforbruker av verdens ressurser, bygger ned kulturlandskapet og truer det biologiske mangfoldet. Jordens klima endres gjennom store utslipp av klimagasser som skyldes menneskelig aktivitet. De viktigste utfordringene i Norge er knyttet til energi og transport. Det gjelder også for Agderfylkene. I dag er reisetiden med tog mellom Sørlandet og hovedstaden ikke konkurranse-dyktig med fly eller bil.

Ved å sørge for forsert planlegging av jernbanen, en planlegging som må ses i sammenheng med planlegging og valg av trasé for ny stamveg, skal Sørlandsbanen gjennom Agderfylkene bli først ute når Norges nye hurtigtogs-system skal utbygges. Jernbanen bør ligge der hvor folk bor. På Sørlandet innebærer det at traseen må legges langs kysten mellom Gjerstad og Egersund. Sykkelforholdene i byene kan fortsatt

bli mye bedre. Klimavennlig handel trues av uhemmet utbygging av handelssentraer langs E18 og E39.

Det må tas hensyn til miljøet i alle sammenhenger. Kortsiktighet og særinteresser må vike der det er nødvendig, og føre-var-prinsippet må ligge til grunn for alle beslutninger. Det er nå på tide å satse på kollektivtransporten. Bussene må gå oftere og koste mindre. Sørlandet trenger bedre og mer effektive løsninger for jernbanen – både mellom byene på Agder, og til og fra landsdelen. Skal sykkel velges foran bilen, er det avgjørende at det er både trygt og tidseffektivt å sykle på korte distanser. Det skal alltid være mulig å velge miljøvennlige alternativer.

Venstre mener dette må gjøres for klimaet på Agder:

- Vestfoldbanen og Sørlandsbanen må kobles sammen for å korte ned togtiden mellom Kristiansand og Oslo til 3 timer.
- Starte planleggingen av en ny trasé på Sørlandsbanen mellom byene langs kysten fra Gjerstad til Egersund.
- Arbeide for at lokale stasjoner ikke skal legges ned, slik at miljøvennlige transporttilbud kan benyttes.
- Redusert pris og økt tilgjengelighet til kollektivtrafikk i byene. I Kristiansands- og Arendalsregionen bør prisen på månedskort være maksimalt 600 kroner, med halv pris for ungdom, studenter, eldre og uføre.
- Satse stort på forbedring av kollektivtransporten mellom byene på Sørlandet, slik at det blir lettere å bo et sted og arbeide et annet.
- Sikre et godt busstilbud både østover og vestover fra Kjevik.
- Etablere gjennomgående sykkeltraseer, og tilrettelegge for sykkelbruk som gir stor klimagevinst, bedre folkehelse og et mer meneskevennlig bymiljø.

- Etablere bysykkelordning i de største byene.
- Grønne områder og tilgangen til sjøen i byene må bevares og utvikles.
- Vi vil ikke ha oljeboring i Skagerrak, og oljevernberedskapen langs Sørlandskysten må styrkes ytterligere.
- Kystsonen og kystkulturen har stor verdi, og må bevares også for fremtiden – ikke bygges ytterligere ned. Bevaring krever god og langsiktig arealplanlegging.
- Utnytte de mulighetene vindkraft gir på land og til havs, der konfliktnivået ved naturinngrep ikke blir for store.
- Arbeide for å utvikle Agder som Norges fremste region når det gjelder klimaløsninger, blant annet i en offentlig-privat satsing på teknologiutvikling for fornybar energi.
- Redusere energiforbruket i alle offentlige bygg.
- Gå inn for at all offentlig virksomhet i Agderfylkene skal være klimanøytral innen 2015, med lavest mulig bruk av kjøpte klimakvoter.
- Utarbeide en felles vindkraftplan for Agder.

La kulturen gløde

Et sterkt og robust kulturliv i Agder danner grunnlag for vekst og livskvalitet. Kultur skaper glede, tilhørighet og nye erkjennelser.

Derfor er det en viktig oppgave å videreutvikle et skapende kulturliv der ulike mennesker kan bidra og oppleve det kulturelle mangfoldet. Et kreativt Agder er et mål i seg selv, og skaper grunnlag for næringsutvikling og gjør regionen attraktiv. Det offentlige skal stimulere til bred kulturell aktivitet og sikre aktørene i kulturlivet frihet og uavhengighet.

Frivillig sektor er både formidler, samfunnsaktør og en av kulturens viktigste bærere. Venstre vil redusere den statlige detaljstyringen av kultursatsingen og styrke kulturoverføringene slik at det gis grunnlag for mer mangfold og lokal frihet. Venstre vil skape grunnlag for profesjonelle produksjoner av høy kvalitet i de store kulturinstitusjonene våre. Frivillige og profesjonelle miljøer utfyller hverandre og er avhengige av hverandre. Det skal være attraktivt for kunstnere og annen kreativ virksomhet å etablere seg i Agder.

Venstre mener det er viktig at barn og ungdom har gode muligheter til å skape og organisere sin egen ungdomskultur. Det offentlige må derfor tilrettelegge for de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene gjennom gode og ubyråkratiske støtteordninger. Å gi en god finansiering av barne- og ungdomsorganisasjonene er nødvendig for å gi alle barn og unge en reell mulighet til å delta, og er en anerkjennelse av all den dugnad og frivillig innsats som blir utført i felleskap av barn og voksne.

Venstre mener dette må gjøres for kulturen på Agder:

- Øke støtten til barne- og ungdomsorganisasjonene.
- I samarbeid med det profesjonelle og frivillige kunstmiljøet i Kilden i Kristiansand, sikre kulturopplevelser på høyt nivå, til en akseptabel pris.
- Sørge for høy kulturkompetanse i styrene for kulturinstitusjonene.
- Styrke kunstnerens rolle som fri og selvstendig næringsdrivende gjennom bedre og enklere forhold for kulturbedrifter og -gründere.
- Sikre tilgjengeligheten til gode og rimelige arenaer for bredden av kulturlivet, også den uorganiserte.
- Sikre verneverdige bygninger, kulturminner og kulturlandskap.
- Prioritere bygging og vedlikehold av idrettsanlegg.
- Prioritere tilrettelegging for friluftsliv.
- Innføre redusert eiendomsskatt og rabatterte avgifter for bevaringsverdige og fredede boliger
- Satse videre på festivaler og kulturarrangementer som landsdelens varemerke, og gi økt driftsstøtte dirket til arrangementene.
- Støtte tiltak og organisasjoner som bidrar til bedre folkehelse, blant annet friluftsrådene.
- Styrke kulturinstitusjonene på Agder, fordi faglig sterke miljøer skaper kvalitet.
- Legge til rette for møteplasser på tvers av alder, trosretning, språk og kultur.

Våre kandidater

Aust-Agder:

1. **Øystein Haga**

f. 1950,
Grimstad

2. **Marianne Sigurdson Lyngvi**

f. 1954,
Arendal

3. **Dag Jørgen Hveem**

f. 1960,
Risør

4. **Tonje B. Ausland**

f. 1975,
Gjerstad

5. **Kjetil Nyjordet** 1992, Grimstad

6. **Elin Lunde** 1972, Arendal

7. **Jan Kløvstad** 1956, Arendal

8. **Ann Christin Jacob** 1964, Valle

9. **Arnt Gunnar Tønnessen** 1962, Grimstad

10. **Ellen Janne Broms** 1976, Tvedestrand

11. **Kenneth Stømne** 1978, Froland

12. **Anne Midtlien** 1952, Grimstad

13. **Marius Brufjell** 1985, Iveland

14. **Marie C. Tveiten** 1947, Arendal

15. **Jakob H. Tønnessen** 1989, Grimstad

16. **Solveig Botnen Eide** 1956, Lillesand

17. **Aslak Skripeland** 1982, Arendal

18. **Tove Helene Gausen Sama** 1969, Åmli

19. **Freddy Lomboto Wa Lomboto** 1968, Arendal
(...)

38. **Tor Audun Danielsen** 1941, Lillesand

Vest-Agder:

1. **Anne M. Larsen**

f. 1950,
Flekkefjord

2. **Stein Inge Dahn**

f. 1957,
Mandal

3. **Jan K. Stavenes**

f. 1976,
Kristiansand

4. **Ingvild Thorsvik**

f. 1991,
Mandal

5. **Ivar Bergundhaugen** 1973, Kristiansand

6. **Beate Marie Johnsen** 1962, Farsund

7. **Arild Ernst Berge** 1953, Søgne

8. **Ann Osaland** 1963, Songdalen

9. **Kirsten Johansen Horrigmo** 1956, Vennesla

10. **Per Olav Skutle** 1963, Lindesnes

11. **Shelley Veelo** 1980, Marnardal

12. **Ivar Skregelid** 1941, Sirdal

13. **Torleiv Birkeland** 1944, Lyngdal

14. **Julia Skaar** 1963, Kvinesdal

15. **Solveig Nilsen** 1977, Kristiansand

16. **Reidar Gausdal** 1949, Flekkefjord

17. **Kathrine Næss Hald** 1991, Kristiansand

18. **Arne Leksbo** 1945, Lyngdal

19. **Marianne N. Andersen** 1956, Flekkefjord
(...)

41. **Astrid Bekkenes** 1947, Kristiansand

se resten av listene på www.austagder.venstre.no
og www.vestagder.venstre.no